

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIIP-1651(2) (TAP-19-410) (19-3394)**

2019-03-29 Nr. NV-882

Vilnius

Projekto rengėjas: Energetikos ministerija.

Projekto tikslas: nepritarti Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1651(2) (toliau – Įstatymo projektas).

Dabartinė situacija:

Įstatymo projekto iniciatoriumi yra Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija. Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo narys Valerijus Simulik kartu su Europos vartotojų konsultacinės grupės energetikos ekspertu Rimantu Zabarausku.

Kaip teigiama Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, pagrindinis Įstatymo projekto tikslas: 1) pašalinti dabar esantį prieštaravimą tarp faktinės padėties daugiabučiuose namuose, kuriuose karšto vandens tiekimo nėra, ir teisinio jos neatitikimo, nustatančio, kad karštą vandenį tokiuose namuose tiekia karšto vandens tiekėjas, jeigu butų savininkai nenutaria kitaip; 2) Sutaupyti šalies karšto vandens vartotojams maždaug 6.7 mln. eurų išlaidų kasmet; 3) supaprastinti daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūrą, pašalinant iš jos karšto vandens tiekėją ir su tuo susijusius neaiškumus ir prieštaravimus.

Tiksliui įgyvendinti, įstatymo projekte pasirinkta eilė Šilumos ūkio įstatymo pakeitimų, iš kurių pagrindiniai yra šie:

- siūloma atsisakyti termino „centralizuotai paruoštas karštas vanduo“ ir pakeičiant jį esminiu požymiu „karšto vandens ruošimas vartotojams nuosavybės teise nepriklausančiais įrenginiais“, taip pat įvesti naują sąvoką „karšto vandens perdavimo tinklas“, išlaikant analogiją su šilumos perdavimo tinklu. Taip pat siūloma pašalinti sąvoką „apsirūpinimo karštu vandeniu būdas“. Nes, rengėjų teigimu, kaip karšto vandens vartotojas gauna karštą vandenį, yra apsprendžiama ne tiek jo pasirinkimu, kiek susiklosčiusių techninių aplinkybių. Dėl tos pačios priežasties siūloma naikinti 3 str. 3 dalį, kurioje nurodomas karšto vandens tiekėjo pasirinkimas.

- 15 str. 1 dalyje siūloma nustatyti, kad karštas vanduo tiekiamas tiems daugiabučiams namams, kuriuose butų ir kitų patalpų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantys karšto vandens įrenginiai yra prijungti prie karšto vandens perdavimo tinklo ir šį tinklą valdantis karšto vandens tiekėjas yra sudaręs su butų ir kitų patalpų savininkais karšto vandens pirkimo – pardavimo sutartis. Taip pat siūloma, kad geriamojo vandens tiekėjas perimtų iš karšto vandens tiekėjo karšto vandens apskaitą, tačiau butų savininkai turi teisę pasirinkti ir kitokį variantą, pavyzdžiui, rūpintis šiais klausimais patiems per namo valdytoją.

- taip pat siūloma, kad karšto vandens skaitiklių priežiūros mokestis nebūtų įtraukiamas į geriamojo vandens kainą;

- siūloma nustatyti reikalavimą, kad nepaskirstytam karštam vandeniui paruošti suvartoti šilumos ir šalto vandens kiekiai gali būti paskirstomi butų savininkams apmokėti ne dažniau kaip kartą per metus.

Energetikos ministerija nutarimo projektu siūlo nepritarti Įstatymo projekto nuostatoms dėl šių priežasčių:

1. Siūlomi Įstatymo projekto pakeitimai neatitinka Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyto Įstatymo projekto tikslo – pašalinti dabar esantį prieštaravimą tarp faktinės padėties daugiabučiuose namuose, kuriuose karšto vandens tiekimo nėra, ir teisinio jos neatitikimo, nustatančio, kad karštą vandenį daugiabučiuose namuose tiekia karšto vandens tiekėjas.
2. Teikiamu Įstatymo projektu siūlomas nustatyti visuomeninių santykių teisinis reguliavimas apribotų vartotojų teisę ir galimybę pagal esamą namo šilumos ir (ar) karšto vandens sistemą pasirinkti jiems priimtinausią apsirūpinimo karštu vandeniu būdą. (Įstatymo projektu siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas būtų aktualus daugiau kaip 449 tūkst. karšto vandens vartotojų daugiabučiuose namuose ir pakeistų jų pasirinktą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą);
3. Įstatymo projekto siūlymas iš galiojančio Įstatymo išbraukti 3 straipsnio 3 dalį, kurioje nustatyta: „3. Karšto vandens ruošimas ir tiekimas grindžiami konkurencija vartotojams pasirenkant karšto vandens tiekėją ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ir savivaldybių institucijos numato priemones konkurencijai karšto vandens ūkyje skatinti ir užtikrina jų įgyvendinimą.“ galimai apribotų ne tik vartotojų teisę pasirinkti jiems priimtinausią apsirūpinimo karštu vandeniu būdą (o tai galimai prieštarautų Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalies nuostatai, kad valstybė gina vartotojo interesus; Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatai, pagal kurią vartotojai turi teisę savo nuožiūra įsigyti ir naudoti prekes ir paslaugas (pasirinkti pardavėją, paslaugų teikėją), bet ir galimai pažeistų ir Lietuvos Respublikos teisės sistemos saugomą sąžiningos konkurencijos laisvę.
4. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu siekiama reguliuoti vartotojų apsirūpinimo geriamuoju vandeniu karštam vandeniui ruošti teisinius santykius, o minėtų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas nėra

Įstatymo reguliavimo dalykas, Energetikos ministerijos teigimu, turėtų būti tobulinamos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatos.

Pastebėtina, kad panašaus pobūdžio vertinimą dėl Įstatymo projekto yra pateikęs Seimo Teisės departamentas.

Projekto esmė:

- nepritarti Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1651(2);
- pasiūlyti vartotojų apsirūpinimo geriamuoju vandeniu karštam vandeniui ruošti teisinius santykius sureguliuoti tobulinant Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatas.

Derinimas:

Nutarimo projektas buvo teikiamas išvadoms gauti Teisingumo ministerijai, Aplinkos ministerijai, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, Vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė keletą esminių pastabų, kurioms siūlytina pritarti, ypač siūlytina įvertinti Teisės grupės pasiūlymą: „siekiant pateikti visapusiškai argumentuotą Vyriausybės poziciją, siūlytina įvertinti poreikį Nutarimo projekte pasisakyti dėl kitų esminių Įstatymo projekto trūkumų, atsižvelgiant į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2019-01-29 d. rašte Nr. R2-(TTA)-250, Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2018-03-08 d. išvadoje Nr.XIIIP-6151(2), taip pat Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos ir Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos raštuose pateiktus pastebėjimus“.

Atitiktis Vyriausybės programai: nutarimo projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertimo išvada:

Siūlytina pataisyti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Grupės patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė